

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM KỸ THUẬT TP HCM
KHOA LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ
BỘ MÔN TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH

HCMUTE

TIỂU LUẬN
LÀM RÕ QUAN ĐIỂM CỦA HỒ CHÍ MINH VỀ VĂN HÓA,
VẬN DỤNG VÀO VIỆC XÂY DỰNG MỘT NỀN VĂN HÓA
VIỆT NAM TIÊN TIẾN, ĐẬM ĐÀ BẢN SẮC DÂN TỘC.

MÃ MÔN HỌC: LLCT120314_21_1_04

THỰC HIỆN: Nhóm 11. Thứ 3 tiết 11-12

GIÁO VIÊN HƯỚNG DẪN: THS. TRƯƠNG THỊ MỸ CHÂU

TP. Hồ Chí Minh, tháng 11 năm 2021

DANH SÁCH NHÓM THAM GIA VIẾT TIỂU LUẬN

HỌC KỲ I, NĂM HỌC 2021-2022

Nhóm số 11 (Lớp thứ 3, tiết 11-12)

Tên đề tài: Làm rõ quan điểm của Hồ Chí Minh về văn hóa, vận dụng vào việc xây dựng một nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc.

STT	HỌ VÀ TÊN SINH VIÊN	MÃ SỐ SINH VIÊN	TỶ LỆ % HOÀN THÀNH	Ghi chú
1	Trần Thị Thúy Kiều	20136100	100%	
2	Trần Đình Xuân Trường	18145476	100%	
3	Lâm Nhật Duy	20135039	100%	
4	Vũ Minh Hiếu	20149303	100%	
5	Dương Nhật Hào	20135043	100%	

Ghi chú:

- Tỷ lệ % = 100%
- Trưởng nhóm: Trần Thị Thúy Kiều

Nhận xét của giảng viên:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ngày ... tháng ... năm 2021

Giáo viên chấm điểm

Mục Lục

PHẦN MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài.....	1
2. Mục tiêu nghiên cứu	1
3. Phương pháp nghiên cứu	1
PHẦN NỘI DUNG	2
CHƯƠNG 1: KHÁI NIỆM VĂN HÓA THEO TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH	2
1. Định nghĩa về văn hóa:.....	2
2. Quan điểm của Hồ Chí Minh về các vấn đề chung của văn hóa....	2
2.1. Vị trí và vai trò của văn hóa trong đời sống xã hội	2
2.2. Quan niệm của Hồ Chí Minh về tính chất của nền văn hóa mới .	3
2.3. Quan điểm về chức năng của văn hóa.....	4
3. Quan điểm của Hồ Chí Minh về một số lĩnh vực chính của văn hóa	5
3.1. Văn hóa giáo dục	5
3.2. Văn hóa nghệ thuật.....	5
3.3. Văn hóa đời sống.....	7
CHƯƠNG 2: VẬN DỤNG QUAN ĐIỂM HỒ CHÍ MINH VỀ NỀN VĂN HÓA TIÊN TIẾN, ĐẬM ĐÀ BẢN SẮC DÂN TỘC HIỆN NAY... 9	
2.1. Định nghĩa nền văn hóa tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc:	9
2.2. Vì sao phải xây dựng nền văn hóa tiên tiến đậm đà bản sắc dân tộc?.....	10
2.3. Nhiệm vụ hàng đầu trong quá trình xây dựng và phát triển nền văn hóa tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc:	10
3. Thực trạng văn hóa Việt Nam hiện nay.....	12
3.1. Thành tựu.....	13

3.2. Hạn chế.....	14
3.3. Biện pháp.....	15
KẾT LUẬN	16
TÀI LIỆU THAM KHẢO	17

PHẦN MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Ngày nay, việc giao lưu quốc tế mở rộng trên tất cả các lĩnh vực, trong đó có lĩnh vực văn hóa. Bên cạnh sự hội nhập những tinh hoa văn hóa thế giới còn kéo theo những sản phẩm văn hóa độc hại, ảnh hưởng xấu đến truyền thống văn hóa tốt đẹp của dân tộc ta. Mặt khác, các thế lực thù địch tiến hành âm mưu diễn biến hòa bình, đặc biệt trên lĩnh vực văn hóa - tư tưởng, chống lại sự nghiệp cách mạng của nhân dân ta. Bởi vậy, việc bảo vệ và phát huy bản sắc văn hóa Việt Nam trở thành một nhiệm vụ quan trọng và cấp bách.

Dưới ánh sáng tư tưởng Hồ Chí Minh, nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc sẽ không ngừng phát triển, vừa đáp ứng những đòi hỏi bức xúc của cuộc sống, vừa định hướng chiến lược cho sự nghiệp tăng cường nền tảng tinh thần của xã hội trên con đường phát triển, xứng đáng với tầm vóc thời đại và bản sắc văn hóa của dân tộc Việt Nam. Vì vậy, chúng em chọn đề tài “Làm rõ quan điểm của Hồ Chí Minh về văn hóa. Vận dụng vào việc xây dựng một nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc”.

2. Mục tiêu nghiên cứu

Tìm hiểu và Làm rõ quan điểm của Hồ Chí Minh về văn hóa.

Tìm được cách Vận dụng vào việc xây dựng một nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc.

3. Phương pháp nghiên cứu

Áp dụng phương pháp tư duy logic vào việc tìm hiểu tài liệu, phân tích thông tin một cách tổng quát nhằm tìm ra được cái bản chất vốn có của sự vật, hiện tượng.

Vận dụng phương pháp tư duy liên ngành trong nghiên cứu tư tưởng Hồ Chí Minh. Trong nhiều lĩnh vực, thường tồn tại những lĩnh vực nhỏ hơn. Vì thế áp dụng tư duy từ nhiều khía cạnh để có cái nhìn tổng quát về tư tưởng Hồ Chí Minh.

Học tập tư tưởng Hồ Chí Minh bằng kết hợp giữa thực tiễn và lý thuyết, học đi đôi với hành.

PHẦN NỘI DUNG

CHƯƠNG 1: KHÁI NIỆM VĂN HÓA THEO TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH

1. Định nghĩa về văn hóa:

Trong tư tưởng Hồ Chí Minh, khái niệm văn hoá được hiểu theo cả ba nghĩa rộng, hẹp và rất hẹp:

Theo nghĩa rộng- Hồ Chí Minh nêu văn hoá là toàn bộ những giá trị vật chất và tinh thần do loài người sáng tạo ra. “Văn hoá là sự tổng hợp của mọi phương thức sinh hoạt cùng với biểu hiện của nó mà loài người đã sản sinh ra nhằm thích ứng những nhu cầu đời sống và đòi hỏi của sự sinh tồn”.

Theo nghĩa hẹp, văn hoá là những giá trị tinh thần. Người viết: Trong công cuộc kiến thiết nước nhà, có bốn vấn đề cần chú ý đến, cũng phải coi là quan trọng ngang nhau: chính trị, kinh tế, xã hội, văn hoá. Nhưng văn hoá là một kiến trúc thượng tầng (báo Cứu quốc, tháng 8- 1945).

Theo nghĩa rất hẹp, văn hoá đơn giản chỉ là trình độ học vấn của con người được đánh giá bằng trình độ học vấn phổ thông, thể hiện ở việc Hồ Chí Minh yêu cầu mọi người “phải đi học văn hóa”, “xóa mù chữ”...

Song, trong định nghĩa này. Hồ Chí Minh cho chúng ta hiểu được:

- Văn hóa là những sáng tạo và phát minh của con người.
- Nguồn gốc của văn hóa là lẽ sinh tồn của con người.
- Văn hóa là mục đích và động lực của cuộc sống, nhằm thích ứng những nhu cầu đời sống và đòi hỏi của sự sinh tồn.
- Cấu trúc của văn hóa: ngôn ngữ, chữ viết, đạo đức, luật pháp, khoa học, tôn giáo, văn học - nghệ thuật, những công cụ cho sinh hoạt hàng ngày về ăn, mặc, ở và các phương thức sử dụng.
- Văn hóa là tổng hợp mọi phương thức sinh hoạt (ứng xử, giao tiếp).

2. Quan điểm của Hồ Chí Minh về các vấn đề chung của văn hóa

2.1. Vị trí và vai trò của văn hóa trong đời sống xã hội

Văn hóa, theo Hồ Chí Minh có vai trò to lớn trong đời sống của mỗi quốc gia dân tộc. Trước hết: văn hóa là mục tiêu, động lực của cách mạng. Văn hóa là kiến trúc thượng

tầng của xã hội, vì vậy việc lật đổ chế độ xã hội cũ, xã hội thực dân phong kiến và xây dựng xã hội mới – xã hội xã hội chủ nghĩa (XHCN) tốt đẹp là mục tiêu của văn hóa.

Với một cảm quan văn hóa trên bình diện rộng, Hồ Chí Minh coi Văn hóa là một mặt hợp thành toàn bộ đời sống xã hội. Người nhấn mạnh: “trong công cuộc kiến thiết nước nhà có bốn vấn đề chú ý đến; cùng phải coi trọng ngang nhau: chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội”. Vì thế, văn hóa không thể đứng ngoài “mà phải ở trong kinh tế và chính trị” và ngược lại kinh tế, chính trị cũng nằm “trong văn hóa”. Tăng trưởng kinh tế phải đi đôi với phát triển văn hóa và giải quyết những vấn đề xã hội; nếu chỉ coi tăng trưởng kinh tế là mục tiêu duy nhất thì chẳng những môi trường văn hóa – xã hội bị hủy hoại mà mục tiêu kinh tế cũng không đạt được.

Trong tư tưởng Hồ Chí Minh văn hóa là linh hồn, bản sắc dân tộc. Hồ Chí Minh cho rằng, văn hóa không thể tách rời với quốc gia dân tộc, văn hóa trước hết là văn hóa của một dân tộc, nó mang tâm hồn, diện mạo dân tộc, đó chính là bản sắc dân tộc của văn hóa. Việc học tập văn hóa hiện đại của các nước phải phù hợp với điều kiện Việt Nam, kết hợp với văn hóa Việt Nam tạo ra những giá trị mới đóng góp vào việc phát triển văn hóa nhân loại.

2.2. Quan niệm của Hồ Chí Minh về tính chất của nền văn hóa mới.

Trong thời kỳ cách mạng dân tộc dân chủ, nền văn hóa thể hiện:

Tính dân tộc, đặc tính dân tộc hay cốt cách dân tộc là cái tinh túy, đặc trưng riêng của văn hóa dân tộc. Cốt cách văn hóa dân tộc không phải "nhất thành nhất biến", mà có phát triển và bổ sung nét mới.

Tính khoa học của nền văn hóa thuận với trào lưu tiến hóa của tư tưởng hiện đại: hòa bình, độc lập dân tộc, dân chủ và tiến bộ xã hội. Những người làm văn hóa phải có trí tuệ, hiểu biết khoa học tiên tiến, phải có chiến lược xây dựng văn hóa mang tầm thời đại.

Tính đại chúng của nền văn hóa là phục vụ nhân dân, phù hợp với nguyện vọng của nhân dân, đậm đà tính nhân văn. Trong cách mạng xã hội chủ nghĩa, nền văn hóa thể hiện: Nội dung xã hội chủ nghĩa: tiên tiến, tiến bộ, khoa học, hiện đại, tiếp thu tinh hoa văn hóa nhân loại. Tính dân tộc của nền văn hóa là giữ gìn, kế thừa và phát huy những truyền thống văn hóa tốt đẹp của dân tộc, phù hợp với điều kiện lịch sử mới

2.3. Quan điểm về chức năng của văn hoá

Một là, bồi dưỡng tư tưởng đúng và tình cảm cao đẹp cho con người. Hồ Chí Minh nêu rõ: Văn hoá phải làm cho ai cũng có lý tưởng tự chủ, độc lập, tự do. Đồng thời văn hoá phải làm thế nào cho quốc dân có tinh thần vì nước quên mình, vì lợi ích chung mà quên lợi ích riêng. Hồ Chí Minh cũng thường nói phải làm thế nào cho văn hoá đi sâu vào tâm lý quốc dân để xây dựng những tình cảm lớn: yêu, ghét, căm thù, tin tưởng. Như lòng yêu nước tình yêu thương con người, yêu tính trung thực, chân thành, thuỷ chung, ghét những thói hư tật xấu, những sa đoạ biến chất, căm thù những thứ giặc nội xâm... tin ở con người, ở chân lý, ở sự thật, ở đường lối của Đảng, của cách mạng xã hội chủ nghĩa.

Hai là, nâng cao dân trí, mở rộng hiểu biết của con người. Chính văn hóa giúp con người hiểu họ được hưởng những quyền lợi gì và phải có trách nhiệm gì với dân, với nước và ngay với chính bản thân mình, muốn biết được phải biết đọc, biết viết chữ quốc ngữ. Ngay khi bắt tay vào xây dựng đất nước, Hồ Chí Minh đã đặt chỉ tiêu phải phổ cập trình độ tiểu học cho mọi người dân và đưa nước ta sánh vai với các cường quốc năm châu thông qua việc học của toàn dân.

Ba là, bồi dưỡng những phẩm chất tốt đẹp, những phong cách lành mạnh, tiên tiến, luôn hướng con người vươn tới cái chân, thiện, mỹ để không ngừng hoàn thiện bản thân con người.

Phẩm chất và phong cách của con người được hình thành trong quan hệ đạo đức và lối sống của cá nhân và xã hội, trong thói quen, tập quán, phong tục của cộng đồng và dân tộc. Văn hoá giúp con người nhận biết và phân biệt cái tốt đẹp, lành mạnh với cái xấu xa, hư hỏng, giữa cái tiến bộ với cái lạc hậu cản trở con người và dân tộc tiến lên phía trước. Hồ Chí Minh từng nhấn mạnh: Văn hoá phải sửa đổi được những tham nhũng, lười biếng, phù hoa, xa xỉ, sửa xã hội cũ, xây xã hội mới

3. Quan điểm của Hồ Chí Minh về một số lĩnh vực chính của văn hóa

Các lĩnh vực văn hoá là bộ phận cấu thành nền văn hoá. Ở đây, chỉ đề cập ba lĩnh vực chính: văn hoá giáo dục, văn học - nghệ thuật, văn hoá đời sống.

3.1. Văn hóa giáo dục

Những quan điểm của Hồ Chí Minh về văn hoá giáo dục tập trung ở các điểm sau:

Mục tiêu của văn hoá giáo dục là thực hiện cả ba chức năng của văn hoá bằng giáo dục, có nghĩa là bằng dạy và học. Đó là đào tạo những con người toàn diện vừa có đức vừa có tài, những công dân biết làm và đủ điều kiện làm chủ để xây dựng và bảo vệ đất nước. Đó là cải tạo trí thức cũ, đào tạo trí thức mới, thực hiện công nông trí thức hoá, trí thức công nông hoá, xây dựng đội ngũ trí thức ngày càng đông đảo, trình độ ngày càng cao.

Chương trình, nội dung dạy và học thật khoa học, thật hợp lý, phù hợp với những bước phát triển của nước ta, phản ánh được mục tiêu không chỉ dạy và học chữ mà phải dạy và học làm người.

Học đi đôi với hành, lý luận phải liên hệ với thực tế, học tập phải kết hợp với lao động, phải luôn luôn gắn nội dung giáo dục với thực tiễn Việt Nam. Có như vậy, văn hoá giáo dục mới có tính hướng đích đúng đắn, rõ ràng, thiết thực.

Phải tạo môi trường giáo dục lành mạnh, dân chủ trường phải ra trường, lớp phải ra lớp, thầy ra thầy, trò ra trò. Đồng thời phải phối hợp cả ba khâu nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục.

Học ở mọi nơi, mọi lúc, học mọi người: học suốt đời; phải coi trọng việc tự học, tự đào tạo và đào tạo lại.

3.2. Văn học – nghệ thuật

Văn học, nghệ thuật gọi chung là văn nghệ. Văn nghệ là biểu hiện tập trung nhất của nền văn hoá là đỉnh cao của đời sống tinh thần, là hình ảnh của tâm hồn dân tộc. Trong lịch sử phát triển, dân tộc Việt Nam là dân tộc rất quý trọng văn nghệ và văn nghệ cũng đã trở thành nhu cầu không thể thiếu của nhân dân ta. Tiếp nối truyền thống dân tộc, Hồ Chí Minh là một chiến sĩ tiên phong trong sáng tạo văn nghệ và là người đã khai sinh một nền văn nghệ cách mạng Việt Nam. Cống hiến của Hồ Chí Minh về văn nghệ là bộ phận đặc sắc trong sự nghiệp của Người đã để lại cho Đảng, cho dân tộc.

Quan điểm của Hồ Chí Minh về văn nghệ có thể tóm tắt như sau:

Văn nghệ là mặt trận, nghệ sĩ là chiến sĩ, tác phẩm văn nghệ là vũ khí sắc bén trong đấu tranh cách mạng, trong xây dựng xã hội mới, con người mới.

Quan điểm trên đặc biệt có ý nghĩa to lớn trong việc tập hợp ngày càng đông đảo văn nghệ sĩ vào một mặt trận chiến đấu bằng vũ khí sắc bén của mình trên tinh thần: nay ở

trong thơ nên có thép, nhà thơ cũng phải biết xung phong. Và hướng vào việc “phò chính trừ tà”, “phụng sự kháng chiến, phụng sự Tổ quốc, phụng sự nhân dân”, đặc biệt là trong việc xây dựng con người mới, xã hội mới.

Quan điểm trên của Hồ Chí Minh đã tạo nên một nền văn nghệ cách mạng và đội ngũ các nghệ sĩ cách mạng. Nó đặt văn nghệ cách mạng của ta vào vị trí tiên phòng chống đế quốc thực dân của thế kỷ XX.

Văn nghệ phải gắn với thực tiễn đời sống nhân dân.

Thực tiễn đời sống nhân dân là lao động, chiến đấu, sinh hoạt và xây dựng xã hội mới. Văn nghệ phản ánh và hướng thực tiễn ấy phát triển theo quy luật của cái đẹp. Cái đẹp của cuộc sống đang vận động và biến đổi, do con người tạo ra, đồng thời cũng tạo ra sự hoàn thiện của con người chứ không phải là cái đẹp siêu thực, vĩnh hằng. Theo tinh thần đó, Hồ Chí Minh yêu cầu chiến sĩ văn nghệ phải thật hoà mình với quần chúng, nguồn nhựa sống sáng tác của nhà văn là từ nhân dân. Nhà văn quên điều đó thì nhân dân cũng quên nhà văn.

Quan điểm trên của Hồ Chí Minh đã mang lại cho nền văn nghệ cách mạng ở ta tính dân tộc, tính nhân dân, tính hiện thực sâu sắc.

Phải có những tác phẩm văn nghệ xứng đáng với thời đại mới của đất nước, của dân tộc. Phải phản ánh cho hay, cho chân thật, cho hùng hồn sự nghiệp cách mạng của nhân dân.

Hồ Chí Minh nói với văn nghệ sĩ: “Quần chúng đang chờ đợi những tác phẩm văn nghệ xứng đáng với thời đại vẻ vang của chúng ta”. “Quần chúng mong muốn những tác phẩm có nội dung chân thật và phong phú, có hình thức trong sáng và vui tươi. Khi chưa xem thì muốn xem, xem rồi thì có bổ ích”. Và theo Người, “một tác phẩm văn chương không cứ dài mới hay. Khi nào tác phẩm ấy chỉ diễn đạt vừa đủ những điều đáng nói, khi nó được trình bày sao cho mọi người ai cũng hiểu được, và khi đọc xong độc giả phải suy ngẫm, thì tác phẩm ấy mới xem như một tác phẩm hay và biên soạn tốt”

Tính chân thực không đối lập với sự hư cấu. Hư cấu từ hiện thực, hướng người đọc vươn tới cái cần có, cái lý tưởng. Đó là tính hướng đích của văn nghệ. Sự phong phú không phải chỉ đòi hỏi ở nội dung mà còn ở thể loại của tác phẩm văn nghệ. Hồ Chí Minh nêu: “cần làm cho món ăn tinh thần được phong phú, không nên bắt mọi người

chỉ được ăn một món thôi. Cũng như vào vườn hoa, cần cho mọi người thấy được nhiều loại hoa đẹp”

Định hướng mục tiêu, lý tưởng độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội là duy nhất và cũng là đề tài bao trùm nhất của Hồ Chí Minh. Người nói: “Về nội dung viết, mà các cô các chú gọi là “đề tài”, thì tất cả những bài Bác viết chỉ có một “đề tài” là: chống thực dân đế quốc, chống phong kiến địa chủ, tuyên truyền độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội”. Đó cũng là đề tài bao trùm của giới văn nghệ sĩ nước nhà, thể hiện bằng nhiều thể loại, nhiều tác phẩm. Chính điều đó mở ra con đường sáng tạo không giới hạn của văn nghệ sĩ.

3.3. Văn hoá đời sống.

Hồ Chí Minh đã phát động phong trào xây dựng đời sống mới và viết tác phẩm *Đời sống mới* để hướng dẫn thực hiện trong xã hội.

Lối sống mới là lối sống văn minh, tiên tiến, kết hợp hài hoà truyền thống tốt đẹp của dân tộc và tinh hoa văn hoá của nhân loại. Xây dựng lối sống mới, Hồ Chí Minh đòi hỏi phải: “sửa đổi những việc rất cần thiết, rất phổ thông, trong đời sống của mọi người, tức là sửa đổi cách ăn, cách mặc, cách ở, cách đi lại, cách làm việc”. Đó là 5 cách phải sửa đổi không chỉ với mỗi người mà còn cho cả tập thể, cộng đồng.

Xây dựng lối sống mới không hoàn toàn phụ thuộc vào phương tiện sống nhiều hay ít, giản đơn hay sang trọng mức sống cao hay thấp mà là ở chất văn hoá của lối sống. Theo Hồ Chí Minh phải xây dựng cách sống khiêm tốn, giản dị, chừng mực, điều độ, ngăn nắp, vệ sinh, yêu lao động, biết quý trọng thời gian, ít lòng ham muốn về vật chất, về chức quyền, danh lợi. Trong quan hệ với nhân dân, bạn bè đồng chí thì cởi mở chân tình, ân cần tế nhị, giàu lòng yêu thương quý mến con người, trân trọng con người; đối với mình thì chặt chẽ đối với người thì khoan dung, độ lượng. Làm việc thì quần chúng, tập thể, dân chủ khoa học.

Nếp sống mới. Quá trình làm cho lối sống mới dần dần thành nền nếp, thói quen, ổn định ở mỗi người, thành phong tục tập quán của tập thể hay cả cộng đồng, trong khu vực hay cả nước, thường gọi là nếp sống mới hay nếp sống văn hoá.

Hồ Chí Minh dạy chúng ta chẳng những phải biết kế thừa, mà còn phải phát triển những thuần phong mỹ tục, đồng thời phải biết cải tạo những phong tục tập quán cũ lạc

hậu. Việc sửa đổi những thói quen, phong tục tập quán không còn phù hợp, loại bỏ những cái xấu, xây dựng những cái tốt là công việc rất khó khăn, phức tạp. Hồ Chí Minh đã khuyến cáo: “Thói quen rất khó đổi. Cái tốt mà lạ, người ta có thể cho là xấu. Cái xấu mà quen, người ta cho là thường”. Vì vậy, phải nâng cao nhận thức, phải phấn đấu kiên trì mới có thể xây dựng được những thói quen, phong tục tập quán mới, thực hiện đời sống mới.

Hồ Chí Minh cho rằng: “Đời sống mới không phải cái gì cũ cũng bỏ hết, không phải cái gì cũng làm mới. Cái gì cũ mà xấu, thì phải bỏ... Cái gì cũ mà không xấu, nhưng phiền phức thì phải sửa đổi lại cho hợp lý... Cái gì cũ mà tốt, thì phải phát triển thêm.. Cái gì mới mà hay thì ta phải làm

Như vậy, phải xây dựng được những thuần phong mỹ tục mới, đồng thời đấu tranh khắc phục rất nhiều vấn đề, thông qua việc rà soát, đánh giá để xây, để chống cho đúng, qua việc làm gương và nêu gương. Bắt đầu từ từng người, từng gia đình thì mới có thể xây dựng được đời sống mới ở tập thể, các đơn vị, ở làng xã, phố phường cho đến cả nước. Có như thế mới xây dựng được nếp sống có văn hoá, xây dựng được đời sống mới thể hiện được bản chất của chủ nghĩa xã hội.

CHƯƠNG 2: VẬN DỤNG QUAN ĐIỂM HỒ CHÍ MINH VỀ NỀN VĂN HÓA TIỀN TIẾN, ĐẬM ĐÀ BẢN SẮC DÂN TỘC

2.1. Định nghĩa nền văn hóa tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc:

Xây dựng và phát triển nền văn hóa Việt Nam tiên tiến đậm đà bản sắc dân tộc có tầm quan trọng đặc biệt không chỉ cho hiện tại mà còn cho cả tương lai của tổ quốc ta. Nhưng thế nào là nền văn hóa “tiên tiến”, thế nào là “đậm đà bản sắc dân tộc”. Thông qua các văn bản nghị định quyết của Đảng, nhất là nghị quyết TW5 khóa VIII năm 1998 có thể khái quát nền văn hóa tiên tiến có 5 đặc trưng:

Một là: yêu nước

Hai là: tiến bộ

Ba là: độc lập dân tộc và CNXH, lấy chủ nghĩa Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh làm nền tảng

Bốn là: nhân văn (tất cả vì mọi người)

Năm là: không chỉ trong nội dung tư tưởng mà cả trong hình thức biểu hiện

Tính chất tiên tiến của nền văn hóa Việt Nam không thể tách rời bản sắc dân tộc. Lịch sử giữ nước và dựng nước của dân tộc Việt Nam đã hun đúc cho dân tộc biết bao truyền thống tốt đẹp.

Đó là: lòng yêu nước, thương người như thể thương thân, sống có tình có lý ... Giữ gìn và phát huy bản sắc văn hóa dân tộc là phát huy văn hóa đa dân tộc tạo nên sự phong phú đa dạng trong tính thống nhất của nền văn hóa Việt Nam.

Hai là, khôi phục vốn cũ thì chỉ nên khôi phục cái tốt, là quá trình gạn đục khơi trong, là sự tiếp nối dòng chảy liên tục của lịch sử dân tộc trong thế giới hiện đại.

Sự nghiệp xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến đậm đà bản sắc dân tộc, là phát huy chủ nghĩa yêu nước, truyền thống đại đoàn kết dân tộc, ý thức tự lực tự cường xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, tiếp thu tinh hoa văn hóa nhân loại, làm cho văn hóa thấm sâu vào toàn bộ đời sống xã hội, vào từng con người, từng địa phương, tập thể và cộng

đồng, tạo nên đất nước ta đời sống tinh thần cao đẹp, trình độ dân trí ngày càng cao, khoa học công nghệ ngày càng phát triển, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh.

2.2. Vì sao phải xây dựng nền văn hóa tiên tiến đậm đà bản sắc dân tộc?

Trong xu thế toàn cầu hóa hiện nay, việc phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội phải luôn đi kèm với việc xây dựng nền văn hóa tiên tiến đậm đà bản sắc dân tộc. Sở dĩ cần phải xây dựng một nền văn hóa tiên tiến để chúng ta không tụt hậu so với thế giới, nhưng cần giữ vững bản sắc văn hóa của dân tộc để không bị mất đi những giá trị đích thực của dân tộc ta. Việc giữ vững văn hóa dân tộc thể hiện bản ngã của dân tộc, và làm cơ sở để khẳng định vị trí của dân tộc trên thế giới.

Nói như vậy không có nghĩa là chúng ta cứng nhắc giữ riêng văn hóa của mình mà bài trừ hoàn toàn những nét đẹp trong văn hóa của các quốc gia

Cần tiếp thu một cách có chọn lọc văn hóa của họ, và biến nó thành văn hóa của riêng mình. Điều này khác với sự dung hòa các nền văn hóa, học tập, tiếp thu không có nghĩa là hòa tan, là đi theo văn hóa nước ngoài mà bỏ quên các giá trị truyền thống. Văn hóa không được trau dồi, tiếp thu sẽ là một thứ văn hóa không phù hợp với sự phát triển của xã hội. Và khi đó văn hóa sẽ không còn là động lực để phát triển xã hội nữa. Vì vậy, xây dựng nền văn hóa tiên tiến là điều thiết yếu. Đó là hai trong số những lý do giải thích vì sao chúng ta cần phải xây dựng nền văn hóa tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc.

2.3. Nhiệm vụ hàng đầu trong quá trình xây dựng và phát triển nền văn hóa tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc:

Là xây dựng con người Việt Nam trong giai đoạn cách mạng mới với những nội dung sau:

Có tinh thần yêu nước, tự cường dân tộc, phấn đấu vì độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội, có ý chí vươn lên đưa đất nước thoát khỏi nghèo nàn, lạc hậu, đoàn kết với nhân dân thế giới trong sự nghiệp đấu tranh vì hòa bình, độc lập dân tộc, dân chủ và tiến bộ xã hội.

Có ý thức tập thể, đoàn kết, phấn đấu vì lợi ích chung.

Có lối sống lành mạnh, nếp sống văn minh, cần, kiệm, trung thực, nhân nghĩa, tôn trọng kỷ cương phép nước, quy ước của cộng đồng, có ý thức bảo vệ và cải thiện môi trường sinh thái.

Lao động chăm chỉ với lương tâm nghề nghiệp, có kỹ thuật, sáng tạo, năng suất cao vì lợi ích của bản thân, gia đình, tập thể và xã hội.

Thường xuyên học tập, nâng cao hiểu biết, trình độ chuyên môn, trình độ thẩm mỹ và thể lực.

Bảo tồn và phát huy các di sản văn hóa dân tộc, tiếp thu tinh hoa và góp phần làm phong phú thêm nền văn hóa của nhân loại trong quá trình giao lưu, hội nhập quốc tế. Phải nhận thức giao lưu, hội nhập và một xu thế tất yếu khách quan hiện nay, nhưng chứa đựng trong đó cả mặt tích cực và tiêu cực. mở rộng giao lưu, hội nhập trên cơ sở lấy bản sắc dân tộc làm nền tảng. cần nhìn nhận văn hóa trong mối quan hệ phát triển.

Phải đấu tranh chống sự xâm nhập của những yếu tố phản văn hóa. Chống khuynh hướng hòa tan giá trị, áp đặt giá trị văn hóa ngoại lai, từng bước hủy hoại nhân cách con người

3. Thực trạng văn hóa Việt Nam hiện nay

Dưới ánh sáng của chủ nghĩa Mác- Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh, nhân dân ta đã kế thừa những truyền thống tốt đẹp của dân tộc và tiếp thu những tinh hoa văn hóa của nhân loại

Trong công cuộc đổi mới hiện nay, Đảng ta chủ trương “xây dựng nền Văn hoá Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc” (Nghị Quyết TW5, khoá VIII, năm 1998). Nền văn hoá đó được xây dựng trên cơ sở kiên định Chủ nghĩa Mác-Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh với tinh thần chủ đạo là chủ nghĩa yêu nước Việt Nam; nhấn mạnh vai trò, chức năng quan trọng của văn hoá đối với sự tồn tại và phát triển xã hội ngày nay; văn hoá vừa là nền tảng tinh thần, vừa là mục tiêu và động lực của sự phát triển kinh tế xã hội. Phải nhận thức rõ nền văn hoá Việt Nam là nền văn hoá

thống nhất và đa dạng trong cộng đồng dân tộc Việt Nam, cho nên cần phát huy và bảo tồn từng bản sắc văn hoá của mỗi dân tộc. Phải thấm nhuần quan điểm xây dựng văn hoá là sự nghiệp của toàn dân trong đó đội ngũ trí thức do Đảng lãnh đạo có vai trò quan trọng. Văn hoá là một mặt trận, xây dựng văn hoá là sự nghiệp cách mạng lâu dài cần phải có ý chí cách mạng đồng thời phải kiên định và thận trọng, kết hợp giữa xây với chống và lấy xây làm chính

Trên cơ sở thực trạng văn hoá nước ta mà Hội nghị TW5 (khoá VIII) đã đánh giá, Hội nghị TW10 (khoá IX) tiếp tục khẳng định: Văn hoá đã gắn kết chặt chẽ hơn với các lĩnh vực của đời sống xã hội, đã góp phần quan trọng vào việc giữ vững ổn định chính trị và tạo nên những thành tựu về kinh tế, xã hội, an ninh, quốc phòng, đối ngoại... của đất nước. Đã có sự tham gia tích cực, tự giác của nhân dân vào các hoạt động văn hoá, đặc biệt là cuộc vận động “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống VH” đã tạo được chuyển biến bước đầu và tiền đề rất quan trọng để văn hoá nước nhà tiếp tục phát triển đúng hướng và vững chắc. Để đạt được kết quả bước đầu đó, chính là nhờ toàn Đảng, toàn dân ta đã không ngừng học tập, thấm nhuần tư tưởng và những căn dặn trong Di chúc thiêng liêng của Chủ tịch Hồ Chí Minh về xây dựng nền văn hoá Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc.

3.1. Thành tựu

Những giá trị và đặc sắc văn hóa của 54 dân tộc anh em được kế thừa và phát triển, góp phần làm phong phú thêm nền văn hóa Việt Nam thống nhất trong đa dạng. Giao lưu hợp tác văn hóa với nước ngoài được mở rộng. Một số nét trong chuẩn mực văn hóa của con người Việt Nam từng bước được hình thành. Các tài năng văn hóa nghệ thuật được khuyến khích. Nhiều di sản văn hóa được giữ gìn và tôn tạo. Hoạt động giao lưu hợp tác quốc tế về văn hóa thật sự khởi sắc, góp phần làm cho vị thế Việt Nam trên trường quốc tế được nâng cao. Văn hóa, con người và cuộc sống Việt Nam được bạn bè hiểu rõ hơn. Dân trí được nâng lên cùng với văn hóa phát triển đã góp phần xây dựng tính chủ động sáng tạo của nhân dân và nâng cao tính đồng thuận xã hội.

Truyền thống văn hóa được giữ gìn và phát huy:

- Truyền thống yêu nước, đoàn kết
- Lòng thương yêu con người bao dung
- Truyền thống tôn sư trọng đạo, uống nước nhớ nguồn.

Phong tục tập quán tốt đẹp được kế thừa: Phong tục lễ tết (tết Nguyên Đán, tết Trung Thu, ...), tục ăn trầu, phong tục thờ cúng tổ tiên ...

Những lễ hội có ý nghĩa vẫn được kế thừa (lễ hội đền Hùng, hội Gióng, hội Đống Đa, ...)

Tôn giáo:phật giáo, đạo giáo, công giáo.

Văn học: văn học dân gian và văn học viết Sân khấu:

Dân gian Việt Nam: múa rối, hát chèo, hát tuồng...

Hiện đại: kịch, hài kịch, xiếc, ảo thuật...

3.2. Hạn chế:

Hiện nay, khi đất nước ta đang ở trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội, với xu thế mở cửa hợp tác giao lưu, nước ta đã tiếp thu và học hỏi được những tinh hoa văn hóa nhân loại. Nhưng bên cạnh đó, nhiều vấn đề văn hóa cũng được đặt ra: Nhiều phong tục tập quán của dân tộc bị mai một Một số truyền thống văn hóa tốt đẹp không được duy trì và phát huy. Ở một số bộ phận người dân với lối sống coi trọng đồng tiền, họ đã quên đi những đức tính tốt đẹp của dân tộc, sống thực dụng, chạy theo đồng tiền, không có tình người, sử dụng mọi thủ đoạn để đạt được mục đích, đạo đức kém. Bên cạnh những phong tục tập quán tốt đẹp, nước ta vẫn còn những phong tục tập quán lạc hậu như: tục ma chay, cưới xin còn rườm rà, nhiều hủ tục lạc hậu, mê tín dị đoan vẫn chưa được xóa bỏ, bài trừ... Một số lễ hội tốt đẹp cũng bị quên lãng, không được duy trì. Vấn đề tôn giáo là một vấn đề nhạy cảm. Hiện nay nước ta còn gặp phải một số vấn đề về tôn giáo như vụ giáo sư Thái Hà ở Hà Nội. Ngôn ngữ Việt Nam vẫn chưa được phát triển lành mạnh với sự hòa hợp quốc tế. Giới trẻ sử dụng ngôn ngữ lai căng làm mất đi sự trong sáng của tiếng việt. Ví dụ: nhiều biển quảng cáo với dòng chữ nước ngoài rất to nhưng chữ Việt Nam lại rất nhỏ, khó có thể nhìn thấy. Chúng ta là nước nào mà lại sử dụng ngôn ngữ nước ngoài để quảng cáo mà không phải là tiếng Việt? Văn học ngày nay cũng có nhiều vấn đề bất cập. Bên cạnh những tác phẩm văn học mang tính nhân văn, thẩm

mỹ cao thì cũng không ít tác phẩm sáng tác theo thị hiếu của người đọc với những nội dung không lành mạnh.

Ví dụ:

Truyện tranh cho thiếu nhi nhưng nội dung, hình ảnh cũng như từ ngữ lại mang tính chất bạo lực, nhiều tác phẩm văn học mang nội dung đồi trụy.

Về lĩnh vực nghệ thuật: nghệ thuật dân gian chưa được duy trì và phát triển mạnh. Những thể loại nghệ thuật dân gian không được phổ biến sâu rộng. Giới trẻ ít quan tâm, thậm chí tỏ ra thờ ơ với các loại hình văn học dân gian.

Điện ảnh: nhiều tác phẩm điện ảnh còn kém chất lượng về nội dung và không phù hợp

3.3. Biện pháp

Để xây dựng một nền văn hóa tiên tiến đậm đà bản sắc dân tộc, ta cần vận dụng tốt tư tưởng Hồ Chí Minh vào quá trình xây dựng và phát triển nền văn hóa. Văn hóa Việt Nam là một quá trình phát triển lâu dài từ xưa đến nay với nhiều giá trị cả về vật chất và tinh thần to lớn. Nước ta là một nước nằm trong khu vực Đông Nam Á.

Ngoài việc mang đậm nét văn hóa của khu vực, văn hóa nước ta còn chịu ảnh hưởng của văn hóa Trung Quốc, văn hóa phương Tây. Nhưng ta không bị chi phối hay sao chép y nguyên những nền văn hóa đó. Nền văn hóa Việt Nam vẫn rất đậm nét dân tộc Việt Nam. Chúng ta “hòa nhập” chứ không “hòa tan”. Để làm tốt các mục tiêu đó, chúng ta cần: Học tập và vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về đạo đức, lối sống. Bồi dưỡng thế giới quan, phương pháp luận của chủ nghĩa Mác- Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh. Nêu cao tinh thần yêu nước, yêu CNXH, có ý chí vươn lên trong lao động, học tập, bảo vệ tổ quốc XHCN. Học tập và vận dụng tư tưởng nhân văn Hồ Chí Minh. Vận dụng và phát triển tư tưởng Hồ Chí Minh về văn hóa:

Có tinh thần yêu nước, tự cường dân tộc, phấn đấu vì độc lập dân tộc và CNXH, đưa đất nước ra khỏi tình trạng nghèo nàn lạc hậu. Đoàn kết với nhân dân toàn thế giới trong sự nghiệp đấu tranh vì hòa bình, độc lập dân tộc và tiến bộ xã hội.

Có lối sống lành mạnh, nếp sống văn minh, cần kiệm, trung thực.

Thường xuyên học tập nâng cao hiểu biết, trình độ chuyên môn, trình độ hiểu biết, trình độ thẩm mỹ và thể lực Bảo tồn và phát huy các di sản văn hóa dân tộc, tiếp thu tinh hoa văn hóa và góp phần làm phong phú thêm nền văn hóa của nhân loại trong quá trình giao lưu, hội nhập quốc tế. Phải nhận thức giao lưu hội nhập là một xu thế tất yếu khách quan hiện nay nhưng chứa đựng trong đó cả mặt tích cực và tiêu cực. Mở rộng giao lưu văn hóa, hội nhập trên cơ sở lấy bản sắc dân tộc làm nền tảng. Cần nhìn nhận văn hóa trong mối quan hệ với phát triển.

Phải đấu tranh chống sự xâm nhập của các yếu tố phản văn hóa, chống khuynh hướng hòa tan giá trị, áp đặt văn hóa ngoại lai, từng bước hủy hoại nhân cách con người, đầu độc nhân dân, nhất là giới trẻ.

KẾT LUẬN

Tư tưởng Hồ Chí Minh về văn hóa và những quan điểm, bài học người để lại chính là tài sản vô cùng quý giá của dân tộc ta. Chúng ta, những chủ nhân tương lai của đất nước hãy thấm nhuần lời của Bác dạy, góp phần xây dựng một nền văn hóa Việt Nam tiên tiến đậm đà bản sắc dân tộc cũng như xây dựng đất nước ngày càng phát triển như lời Bác mong ước.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

[1] Bộ Giáo dục và Đào tạo, Giáo trình Tư tưởng Hồ Chí Minh, NXB Chính trị quốc gia, Hà Nội năm 2013

[2] Tạ Ngọc Tấn, 2010. Vấn đề văn hóa trong tư tưởng Hồ Chí Minh

Link: <http://www.tapchiconsan.org.vn/Home/Tieu-diem/2010/1590/Van-de-van-hoa-trong-tu-tuong-Ho-Chi-Minh-ve-phat.aspx> (ngày truy cập: 1/10/2021)

[3] Link: <http://thachlong.thachthanh.thanhhoa.gov.vn/web/tam-guong-dao-duc-hcm/tu-tuong-ho-chi-minh-ve-van-hoa-va-xay-dung-con-nguoi-moi.html>

(ngày truy cập: 2/10/2021)

[3] PGS, TS Lê Như Hoa (Viện Văn hóa)

Link: <https://nhandan.vn/dien-dan/T%C6%B0-t%C6%B0%E1%BB%9Fng-H%E1%BB%93-Ch%C3%AD-Minh-v%E1%BB%9Bi-vi%E1%BB%87c-x%C3%A2y-d%E1%BB%B1ng-n%E1%BB%81n-v%C4%83n-h%C3%B3a>

(ngày truy cập: 10/10/2021)

[4] Link: <https://text.xemtailieu.net/tai-lieu/tu-tuong-ho-chi-minh-ve-van-hoa-doi-song-1380347.html> (ngày truy cập: 10/10/2021)

[5] Link: <http://hdll.vn/vi/nghien-cuu---trao-doi/xay-dung-va-phat-trien-nen-van-hoa-viet-nam-tien-tien-dam-da-ban-sac-dan-toc.html> (ngày 20/10/2021)

[6] Link: <https://k55.tracuuphapluat.info/2020/01/tinh-chat-tien-tien-dam-da-ban-sac-dan-toc.html> (ngày truy cập: 1/11/2021)

